

राज्यातील स्वयंसेवी संस्थांमार्फत विना अनुदान तत्वावर चालविण्यात येणाऱ्या सुहित जीवन ट्रस्ट, पेण, जि.रायगड संचलित एकलव्य व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र, पेण, जि.रायगड या कार्यशाळेस अनुदान तत्वावर मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

दिव्यांग कल्याण विभाग

शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०२२/ प्र.क्र.३७८/दि.क.-१

३१, ३२, ३५ ए, मित्तल टॉवर, ए-विंग, तिसरा मजला
बॅरिस्टर रजनी पटेल मार्ग, नरीमन पॉईंट, मुंबई-४०० ०२१.

दिनांक : ०४ जून, २०२५.

- वाचा:-** १) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.इडीडी-२००३/प्र.क्र.३४०/ भाग-३/ सुधार-२, दि.१८ ऑगस्ट, २००४.
- २) दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्र. इडीडी-२०२२/ प्र.क्र.६५/दि.क.१, दि. १६ जुलै, २०२४.
- ३) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांचे क्र. दि.कआ//मति-४/सुमंगल-एकलव्य/ पदमंजुरी/ रायगड/२०२४-२५/ पुणे, दि. ३१ जानेवारी, २०२५ रोजीचा अहवाल.
- ४) मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २७ मे , २०२५ रोजीच्या बैठकीचे इतीवृत्त.

प्रस्तावना :-

राज्यातील दिव्यांगांच्या कायम विना अनुदानित / विना अनुदानित विशेष शाळा, संलग्न वसतीगृहे, कार्यशाळा(प्रशिक्षण केंद्र) आणि अनाथ मतिमंदांची बालगृहे या उपक्रमांना अनुदान तत्वावर मान्यता देणेबाबतचा शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे. सदर शासन निर्णयातील नियम २ (ii) नुसार कायम स्वरूपी विनाअनुदान तत्वावरील उपक्रमाने नोंदणी प्रमाणपत्रापासून १५ वर्ष उपक्रम यशस्वीरत्या राबविल्यास त्याचा अनुदानासाठी विचार करता येईल, अशी तरतूद समाविष्ट आहे. त्यानुसार सुहित जीवन ट्रस्ट, पेण, जि.रायगड संचलित एकलव्य व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र, पेण, जि.रायगड या कार्यशाळेस अनुदान तत्वावर मान्यता देणेबाबत शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ च्या अनुदान धोरणानुसार तपासणी करून आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांनी त्यांचे उपरोक्त संदर्भाधिन क्र. ३ अन्वये प्रस्ताव शासनास सादर केला.

आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावाची शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ मधील तरतुदीनुसार राज्यस्तरीय तपासणी समितीद्वारे तपासणी करण्यात आली. तपासणीअंती सदर उपक्रम शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ मधील नियम २ (ii) नुसार अपात्र ठरत असल्याने सुहित जीवन ट्रस्ट, पेण, जि.रायगड संचलित एकलव्य व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र, पेण, जि.रायगड या मतिमंद प्रवर्गाच्या कार्यशाळेस अनुदान तत्वावर मान्यता देणेबाबतचा प्रस्ताव एक विशेष बाब म्हणून मा. मंत्रिमंडळाचे दि. २७ मे, २०२५ रोजीचे बैठकीमध्ये मान्यतेस्तव सादर करण्यात आला असता त्यास मा. मंत्रिमंडळाची मान्यता प्राप्त झालेली

आहे. मा. मंत्रिमंडळाने दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून सुहित जीवन ट्रस्ट, पेण, जि.रायगड संचलित एकलव्य व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र, पेण, जि.रायगड या कार्यशाळेस एक “विशेष बाब” म्हणून अनुदान तत्वावर मान्यता देणेबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करणेची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:

सुहित जीवन ट्रस्ट, पेण, जि.रायगड संचलित एकलव्य व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र, पेण, जि.रायगड या मतीमंद प्रवर्गाच्या कार्यशाळेस दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ मध्ये नमूद अट क्र. २ (ii) कायम स्वरूपी विनाअनुदान तत्वावरील उपक्रमाने नोंदणी प्रमाणपत्रापासून १५ वर्ष उपक्रम यशस्वीरित्या राबविल्यास त्याचा अनुदानासाठी विचार करता येईल, ही अट शिथील करून ७५ अनिवासी विद्यार्थी संख्येस अनुदान तत्वावर मान्यता, तसेच सदर ७५ अनिवासी विद्यार्थी संख्येवर सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय दि. १८ ऑगस्ट, २००४ च्या आकृतीबंधानुसार शिक्षक / शिक्षकेतर संवर्गाची एकूण १४ पदे अनुज्ञेय होत असून त्याकरिता शासनावर येणाऱ्या अंदाजे रु. ५८.३७ लक्ष वार्षिक आवर्ती वित्तीय भारास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून “विशेष बाब” म्हणून शासन मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती:

खालील नमूद मुद्यांचे अनुषंगाने आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे मार्फत तपासणी करून त्याबाबतचा तपासणी अहवाल आयुक्त, दिव्यांग कल्याण यांचे स्वयंस्पष्ट अभिप्रायांसह शासनास सादर करण्यात यावा.

१) उपरोक्त कर्मशाळेची विद्यार्थ्यांची आधार संलग्न- बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीवरील उपस्थिती, प्रवेशित विद्यार्थ्यांसाठी आवश्यक भौतिक सोई-सुविधा, विद्यार्थी आधार वैधता व दिव्यांगत्व प्रमाणपत्र/युडीआयडी या बाबींची तपासणी करून याबाबतचा अहवाल, आधार संलग्नीकरणाची सद्यस्थिती तपासणी करून ७५ अनिवासी विद्यार्थी संख्येवर शासन निर्णय दि. १८.०८.२००४ नुसार एकूण १४ पदे अनुज्ञेय होत असून सदर पदांचा एकत्रीत प्रस्ताव आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांनी शासनास सादर करावा.

२) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांच्या प्रस्तावानुसार उक्त उपक्रमामधील अनुज्ञेय पदांना उच्चस्तरीय सचिव समितीच्या मान्यतेने पदमान्यता देणेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

२. राज्यातील दिव्यांगांच्या विना अनुदान तत्वावरील उपक्रमांना अनुदान तत्वावर मान्यता देताना सदर शासन निर्णय पुर्वोदाहरण म्हणून देता येणार नाही.

३. सदर उपक्रमाव्दारे दिव्यांग कल्याण विभाग, शासन निर्णय दि. १६ जुलै, २०२४ मध्ये नमूद अटी व शर्तीचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
४. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २७ मे, २०२५ रोजी आयोजित बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२५०६०४१७४५४९३८३५ असा आहे. तसेच सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(वि. पुं. घोडके)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
- ४) मा. सभापती, विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई,
- ५) मा. अध्यक्ष, विधान सभा यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई,
- ६) मा. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२,
- ७) मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा / विधान परिषद), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
- ८) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२,
- ९) अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक,
- १०) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक,
- ११) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- १२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड,
- १३) प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग, मुंबई,
- १४) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड,
- १५) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
- १६) संबंधित संस्था. (आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे मार्फत.)
- १७) निवड नस्ती.